

فیاتی ۲ غروش

{ ۳۰ خیزران سنه ۱۳۲۵ }

نومرو ۱

حَقَائِقُ اَوَّلِ اَرْضِیَّه

و سَابِق

BELEDİYE
KÜTÜPHANESİ
No 0/360-5

صاحب امتیاز و محرری : احمد صائب

هر اون بش کونده بر نشر اولنور

مقدمه

مندرجات :
خاندان عثمانیده نسوان
دوات علیه صدر اعظم
روس سرایلریك حیات خدمه و ضیه بی
عثمانی تاریخ جمعی
ملی برکتیخانه بی اولان احتیاج

مرکز توزیع باب عالی جاده سنده قاعت کتبخانه سیدر

استانبول

اقبال ملت مطبعه سی

۱۳۲۷

سورتم فوئده اساده دغه و بوردنه اسفند
نیزبانه درام اجرو بیدون مع انشا
ایچین ندرده انقضا عه دغه شده
چهار

حَقَّاقُتِ اِزْخَمِيه و سَابِه

تاریخ عثمانی و سیاستدن بحث ایدر جمہورہ در

اونیش کونده بر نشر اولئور

استانبول

وزیر خاندنہ ۴۵ نومرولی « اقبال ملت مطبعہ سی »

۱۳۲۷

خاندان عثمانیده نسوان

« خاندان عثمانی ده نسوان ! . . نافرین عسوان . . بویله بر عنوانه
احتیاج وار میدر.؟ واقعا بو خاندان جلیل ده، تاریخچه مشهور برقاج قادتنک
بولوندیغی مختدر . نقطه بولردن بحث ایتک موافق اولورمی ؟ عثمانی پادشاه
هارینک ادوارمهده-نی ایشاح ایتکله اکفایدهسه اولمازمی ؟ . . »
مقاله مزک باشنده شو عنوانی کورن بر چوق عثمانی حیرت ایدر بک فقط
بولرک حیرت لرینه و بر یله بک جواب شوندن عبارتدر .

اوت ! شمدی یه قدر اسلام تاریخلرنده اهمیت و بر یله یین بر جهت و ارسه
اوده اسلام قادیلرینک جمعیتده بولوندیغی موقعدر . قادیلردن بحث ایتک
آداب و تربیه-اسلامیه مزه مغایر و یا خود او یله عداوتله کادیجی معلوم ایسه ده
بونکرک بک یا کاش اولدینه تمایله معتقدم. مختلف قطعات اسلامیه ده تشکیل
اولنان حکومتلرده بک چوق قادیلرک ، داخلی و خارجی سیاستده تأثیرات
فوق العاده لری اولدیغی معلومدر. اولماسه بیلر بر مانک تاریخندن بحث ایدیلر
ایکن اومانی تشکیل ایدن بر نسلدن بحث ایتکله مانک موافق اوله ماز ظن ایدرم .
بر مانک نسواندن بحث ایتکله برین اومانک تاریخی ، احوال معیشتی
لاقی وجهله اکلامق ممکن دکلدرد .

بزه عادات قدیمه دندرکه : بر آدم ناقدر مشهور اولورسه اولسون ونک
احوال و معیشت خصوصیه سندن، آریاسندن، افعال و حرکاتده تأثیر کایسی
بولنان فقط آداب مایه مزجه ذکر ی موافق اولمایان اشخاصدن بحث اوله ماز .
عثمانی مؤرخلر مزک همان عمومی بویله در . وقایعدن بک چوق بحث
وبعضاً لزوم سز یله کورینان تفصیلاتی در میان ایدر لر . مواد لازمه یی سطحی
بر صورتده بکیر لر . مثلاً دوات علیه تک مبادی تأسیسنده کی وقایع اولدجه

بیلورز ، فقط بیلمه دیکمز برشی وارسه اوده دوزمذ کورده عثمانلیرک
میشث خصوصیه سی ، احوال بیتیه سی ، اخلاق و عادتلریدر .

چونکه بوباده لزومی اولان تفصیلاته هیچ بریرده تصادف اولمه‌ماز .
حالبوکه بواحوال بیلمه نیجه دوزمذ کورده کی موفقیات عظیمه‌ک اسباب
حقیقیه سی ده آکلاشیله من . دهاطوغراسی بوباده برفکر تام ایدنک ممکن
اوله من .

دوات علیه‌ک ایکنجی واوچنجی دوری یعنی فاتح و قانونی سلطان سلیمان
دورلرینی تدقیق ایدمذک اولورسه ق عینی نقصان معلوماته تصادف ایدورز .
مؤرخلر من ، بوذوات مشهوره حقنده اولدقچه مفصل معلومات ویریورلر .
فقط بومعلومات رسمی و پادشاهلرک یالکیز ظاهری صفات و مزیاتنه عائد اولدیندن
حققرنده برفکر مخصوص ایدنک ممکن اوله‌میور . برفکر ایدنک ایچون
بوذوات محترمه‌ک حیات خصوصه‌لرینی بیلملی و دهاطوغراسی سن صباوتده
استعدادلرینه ، عائله‌جه کوردکاری تربیه‌یه کسب اطلاع ایتملی که : حقرنده
طوغری برفکر ایدنک ممکن اولسون . تاریخ عثمانی‌ک ادوار سائر سنده
دخی بوکی احواله کترتله تصادف اولونیور .

حالبوکه تاریخمذک بوجهتلری اهمیتسز کچه‌ک نفعه‌لردن دکلدرد . مکمل
و منتظم بر تاریخ یازمق ایچون بوکی معلوماته شدتله احتیاجز درکاردر .
بر آن اول بونقصانی اکمال ایتملی یز بوجهتی اکمال ایتک ایچون ده مورخین
نماینه‌مذک ایسته‌مه‌یرک و یک نقصان اوله‌رق و یردیکلری معلوماتی طوبلاسه
لی یز . بونک ایچون پادشاهلر مذک ادوار سابقه‌ده کچیردکاری حیاتی ، احوال
خصوصیه‌لری حقده کړک بزده و کرکسه خارجه‌ده بولان کانه و نائقی تحری
ایتملی یز .

ایشته «خاندان عثمانیده نسوان» عنوانی مقاله‌ی یازدیرمه‌ی بزی مجبورایدن
شوملاحظه‌در . پادشاهلر مذک احوال حقیقه‌لرینی بیلمک ایچون واسطه
یکانه ، تاریخلر مذک اوته‌سنده بریسنده اسملری ذکر اولانسان قادینلرک ترجمه
حالیلرینی لایقی وجهله تنویر ایتمکله اولور . بو جهت تأمین ایدیایرسه
یالکیز پادشاهلر مذک دکل اودورک میشث عمومیه‌سی حقده دخی معلومات

ایدنمک ممکن اولور. ایشته اوزمان مشاد پیر رجال عثمانیه نك مزبات واوصاف جلیله.
لرینك منبع ومنشأ صلیبی میدانه چیقار. بزده، اولادواحقاد منزه بردرس عیترت اولور.

•••

بزده تاریخ عثمانی بی باشند نهایتنه قدر دقتله مطالعه ایدنلرك ماده آتیه
البتده نظر دقتلری جلب ایتشد.

دولت علیه نك ابتدای ظهورندن ایکی اوج عصر صکرمیه یعنی الیبارلاق
زمانلرینه قدر خاندان عثمانییه مخصوص اولان طرز ازدواج شمعیکنندن
بامباشقه ایدی. اوزمانلرده خاندان مشار الیهك دائرة ازدواجلرینه الدقلری
نسوانك قسم کلبسی عناصر خرسیانییه دن اولدینی محققدر. بوکادائر، تاریخلر منزه
موجود معلومات قطعیه اعتراضدن وارسته در.

مع مافیه بواصولك اسباب حقیقیه سی الآن لایقی وجهله بیلکه مهور.
دها طوغرابی بواصول ازدواج، شمعییه قدر مؤخرلر مترك نظر دقتلری
جلب ایتماش و تعمیق مطالعات و محاکمه بادی اولماشدر. بزبو طرز ازدواجه
دائر الیه ایتدیگمز معلوماتی بی در پی نشر ایدم جکز فقط ده اول اسلام
حکمدارانك خرسیان قادینلرله اسباب ازدواجلری حقیقه تاریخ اسلامده
موجود اولان معلوماتی آتیانه لزوم کوریورز.

مسلمانلرك عناصر خرسیانییه قادینلرله ازدواجلری پك اسکیدر.
وقت سعادتن باشلار. بالذات فخر کائنات افندمرك بویله بر ازدواج اجرا
ایتدیکی معلومدر. حضرت ابراهیم رضی الله عنیهك والدسی حضرت مریم،
مصر اهالی خرسیانییه سندن بر قیز ایدی. او وقت مصرده پك زیاده
صاحب نفوذ اولان مشهور «میغغو» طرفندن هدیه اوله رق فخر کائنات افندمزه
تقدیم اولوندی ده تاریخا متبدر. مشار الیهانك مصر القاهرهیه برساعتلق
مسافده بولان «بها» شهرندن اولدینی درجه شوته وارمشدر.

عهد کزین فاروقی ده حضرت حسینك، ایرانك صولك اتش پرست خاندان
حکمداریس بولان ساسانیان عائله سندن بر قیزله ازدواج ایتدیکی معلومدر.
خیامیه عائله سندن خلیفه هشام «ترشی» قیصر روم، وشام ایرانك اولادندن
اولدینی ادعا ایدر ایدی. بلکه بو ادعاده حقیقی ایدی. چونکه والدسی، ساسانیان

عائله منه منسوب ايسهده بو خانك والده سى دخى استانبولده حكومت ايدن روم قيصر لرلدن بريسنك قيزى ايدى.

حكمدارلردن غيرى اوزمانلرده امرای اسلامك، خرسيتيانلردن قيز الدقلىرى بك چوقدر، ازجه اسپانيا فاتحلرلدن عبدالنير ابن موسى اوزدان اسپانيا قرالى بولسان «رودريك» ك قيزيله ازدواج ايتسدنكى تاريخلرده مقيددر.

عباسيلره كلنجه، تاريخلرك ويردكارى معلومه باقاييرسه بونلرده ايكي درلو ازدواج مرعى لاجرا ايمش. خليفه لر كندى اقبالياردن برييله عقد نكاح ايتكارى عادات وقانون حكمنده ايديسهده بغداد سرايلرى، دنيانك هر طرفدن كنن جاريه لره لبالب ايمش. عباسى خايه لرلدن بك چوقلرينك والدرلى بو جاريه لرلدن اولدينى اودورك تاريخلرنده مذكوردر.

چنكيزى لرده ايسه، جاريه المى عادت اولمايوب خانرك عائله لرى معروف و مشهور خاندانه منسوب ايدى. چنكيزى لرك قاديىلرى مياننده خرسيتيان قيزلىرى دخى موجود، وازجه استانبول قيصر قيزلردن بك چوقلرى بونلره ازدواج ايتمش. مشهور «هلاكونك» قاديىلردن بريى (طوموز قادين) روم ايمپراطور عائله سى (قومين) ده منسوب ايدى. بو قادينك هلاكو اوزرنده بك چوق نفوذى اولوب حتى بو تقوذك ناثيريله هلاكو تاريخلرينك كافه سى خرسيتيان اولماق استعدادى كوستردكارى اوروا تاريخلرنده كورولمكدده ايسهده تاريخ اسلامده بوكا دائر معلومات مفقود اولديغندن روايتك، بتون بتون كذبته دكل ايسهده مبالغه كارانه اولديغنه حكيم ايتك لازمكلير.

اماطولده بولان ساجوق يادشاهلرينه كلنجه بونلرك بيزانتوس ايمپراطور ليله اولان مناسبات وقرباىلرى معلومدر. استانبول ايمپراطورلى عائله سندن قيز الدقلىرى و بك چوقلرينك والدرلى خرسيتيان اولدينى محققدر. ذاتا ساجوق لرك، بيزانس عائله حكمدارى سى ايله اولان مناسبتلىرى بك قويدر. ساجوق خاندانندن هر هانكى بريى مملكتى تركه مجبور اولدينى مان رومز ايمپراطورلغنه التجا ايتديكى چوق كره واقع اولمشدر. حتى بونلردن

بعضیاریںک شہر ایتدکری دخی تاریخلرده مقیددر.

شمدی خاندان عثمانی یہ کلم : سلاجوقیلرک وارث حکومتی اولان عثمانی خاندان حکمداریسنگ ، بعض الحالت سیاسیه واحوال سائرہ بناء سلاجوقیلرک عادات وقوانین عالمیہ سی قبوله مجبور اولمشلردر .
 باخصوص عثمانی برنجی پادشہ اہلریک مبادی احوالده سلاجوقیلرک عادتلرینہ اتباع ایتدکری قطعاً معلومدر .

اناطولی یہ شرفبخش اجلال اولان وخاندان عثمانینک رئیس بولسان غازی ارطغرلک حرمی ، کیمک قیزی اولدینی معلوم دکلدر . معافیہ مشار .
 الیہامک ینہ ارطغرل عشیرتدن غازی مشارالیہ حضرتلری کبی قدیم بر اوجاہ منسوب اولدینی اغلب احتمالنددر . چونکہ ہر زمان وخصوصاً او دورلرده ترکلرک ، نسل وبویہ اہمیت وبردکری معلوم وبر عشیرت رئیس افراد ناسدن بریسنگ قیزی آلہمہ جنی محقق ایدی .

عثمان غازی حضرتلریک عالمہ سی معلومدر . « مال » خاتون نامندہ بولان بو قادیں « اسکی شہر » جوارندہ ساکن شیخ ادہالی حضرتلریک کریمہ سیدر . غازی مشارالیہ حضرتلری نہ صورتلہ مال خاتونی تحت ازدواجہ الدیغہ دائر تاریخلرمزدہ مفضل معلومات واردر .

مؤرخلرمزدن بعضیاری ، شیخ ادہالی حضرتلریک سلالہ پاک نبوی یہ منسوب اولدینی ادعا وبوسیلہ خاندان عثمانینک شرافتی اعلان ایتمک ایستہ . یورلرسدہ ہوادعایک کولچ ومنطتہ موافق اولدینی یکنظرده میدانہ چقار بر کرہ شیخ ادہالی حضرتلریک ، حضرت علی نک اولادندن اولد .
 یغنی اثبات ایتمک کوچ وحقی غیر ممکن اولدینی کبی خاندان جلیل عثمانینک دخی بویہ برتجیالہ احتیاجی اولدینی ده محققدر . سلالہ طاہریہ منسوب اولیق مسلمانلرجہ بر شرف عد اولتہ بیایر . فقط ملت اسلامیہ خدمت نقطہ نظرندن ، شرفادن دہاچوق جالیشان ودها زیادہ موفق اولان بشقہ سلالہ یہ منسوب ذوات محترمہ ، تاریخ اسلامدہ یک چوتدر . خاندان عثمانی ارکانسنگ ، بو کبی ذوات عالیہ دن اولدتلرینی کیم ادعا ایدہ بیلور ؟
 غازی عثمان حضرتلریک زوجہ سی بولان « مال خاتون » دائر تاریخلر .

غزده معلومات یوفدر. یالکیز بوراسی محققدر که فتوحات عثمانیه دن، شیخ ادهالی خضر تلیرنیک استفاده ایتدیکی حتی حضرت عثمان، و آخر حکومتده قان بدرینه بیله جک کبی مهم بر موقعک محصورلاشی ترک ایتدیکی تاریخدره مقیددر. ادهالی سلاله سنک، قانون سلطان سلیمان دورینه قدر موجودیتی تاریخاً ثابت ایسه ده الیوم بو سلاله دن کیسه بولنوب بولونمدنی مجهولدر. غازی عثمان خضر تلیرنیک اوغلو سلطان اورخان، ده پک کنج یاشنده ایکن اسکیشهرله بروسه اراسنده او وقت ییزانس ایمبراتورلنی حدودی امراسندن بولان یار حصار تکفورینک قیزی «نیلوفر» خاتون ایله تزوج ایتمیشدر. بو وقعه کافه تفصیلاتیله تاریخلر مزده مقیددر. بزجه اک مهم اولان مسئله، خاندان عثمانی پادشاهلرندن بریسنک برنجی دفعه وله رق برخرستیان قیزیه تزوج ایتسیدر. بناءً علیه شوم ثله یی لایق وجهله تنویر ایچون براز ایضاحاته گیریشمک ضروریدر.

سلطان اورخانک، بر خرستیان قیزیه ازدواجی شایان حیرت دکلدر. یوقاروده سویله دیکمز کبی عالم اسلامده، بو کبی ازدواجلر کثیرالوقوعدر. مع هذا احوال خصوصیه یی نظر اعتباره آلیرسق اون ایکی — اون اوچ یاشنده بولان غازی اورخانک، نیلوفر خاتونی بکنمه سندن زیاده بویه بر ازدوا- جک سیاست معلوب اولسی بو ازدواجه غازی عثمان خضر تلیرنی مجبور ایتدیکنه احتمال ویرمیددر. هر حالده غازی اورخانک وقعه ازدواجی اویله اهمیتسز کچشدیر یله جک مواددن دکلدر.

مثلاً: کنه «الاخبار صاحبی عالی افندی مرحومک «غازی اورخان، خضر تلیرنیک دور حکومتسده کونده بیک خرستیانک مسلمانانی قبول ایتدیکی کورولمشدر» کبی بر افاده سی نشر ملاحظه الیرسه بو کبی ازدوا- جک اهمیت سیاسی در حال خاطره کلیر. هر حالده نیلوفر خاتونک عثمانی پادشاهی ایله ازدواج ایتسی، آزر زمانده ید عثمانیه کچن واهالیسی عمومیتله خرستیانلردن عبارت بولان او جوار خلقه پک بیوک تأثیرلر اجرا ایتدیکی احتمالدن بعید دکلدر. بورالره دائر بزم تاریخلر مزده قطعی معلومات یوقدر.

سلطان اور خان زمانندہ عثمانی امراسندن پک چوقلرینک استانبول وروم کبار عائله لرندن قیزلر الہرق بونلرلہ صبریت پیدا ایتدکلرینہ باقیایرہ ملت عثمانیہ نك او زمانہ کی افرادندہ ؛ ادوار متوسطہ و اخیرہ عثمانیلرندہ کوریلان تعصبک ذرہ سی اولمدینی ظاہراً کوریلور۔
از جملہ تاریخلر مزیدہ مقید ، عثمانی امراسندن قرہ عبدالرحمن حکایہ سی بو حقیقی آئید ایتدکدہ در ۔

او دور عثمانیلرندہ ، ذرہ تسدر بو خصوصہ تعصب اولمدینی دیگر وثایق تاریخہ ایلہ دخی اثبات ایتک نمکندہر۔ معلوم اولدینی اوزرہ سلطان اورخان حضرتلری اواخر سلطنتندہ ، نیلوفر خاتون دہا حیاتدہ ایکن ، اوزمانلر بیزانتیوس ایمپراطوری بولان (ژان قانتا قوزن) ک قیزلرندن برسیلہ ازدواج ایتدیکی محققہ در۔ بو ازدواجہ دائر عثمانی تاریخلرندہ تفصیلات یوقدر۔ فقط بیزانس تاریخلرندہ و ازجملہ مذکور ایمپراطورک بالذات تحریر ایتدیکی تاریخندہ برنسک دوکونہ دائر مفصل و موضح معلومات واردہر۔ دوکونک بر قاچ کون دوام ایتدیکی و عثمانیلر بیزانس برنسسی بروسیہ یصل کتوردکلرینہ دائر شایان اهمیت روایات وجوددر۔ بو دوکوندن بر سنہ صکرہ غازی اورخانک عائلسیلہ برابر استانبول جوارینہ کلدیکی و صکرہ قانتا قوزنک قیزی برنس ، استانبولہ کلوب باباسک اوندہ مسافر قالدیغہ دائر ایمپراطورک تاریخندہ ایجہ معلوماتہ تضادف اولور۔

شووقمہ ، سلطان غازی نك ، تعصبدن غازی نہ قدر بیوک بر سیاسی اولدیغی اکلایغہ کافیدر۔

دور استیلا و فتوحاتندہ ، سیاسہ مقبول ، عقلہ ، منطقہ موافق اولان بر چوق تدابیرک ، صکرہ کی دورلردہ تطبیقی ممکن اولہ مادی۔ بوکا مانع اولان شہہ سز تعصب دینی ایدی۔ او دورلردن صرف نظر بولوندیغہ شوعصرہ بیلہ خاندان عثمانی شہزادہ لرندن برسی رسماً بر خرستیان برنسسیلہ ازدواج ایدہ جک اولورسہ بو حادثہ جاعل اہالیز اوزرندہ بیوک بر سوء تأثیر القا ایدہ جکی شہہ سزدر۔

صدہ کلہم: یوقارودہ یارحصہ ار تکشفورینک قیزی نیلوفر خاتونک

سلطان اورخان حضرت تارلیله ازدواج ایتدیکنی سویلشدک. مع التأسف مشارایا حضرت تارلینک حیات اخیرده سی حقنه تاریخلمزده معلومات مفقوددر. عاجزلی بوندن برقاج سنه اول عرب تاریخلمزده قاریشدریر ایکن سکزنجی عصرک اک مشهور سیاحلرندن ابن باطوطه نک سیاحتنامه سنده نیلوفر خاتون حقنه کوچک برفقره کوردوم. سیاح مشارایله اناتولی ده اجرا ایتدیک سیاحتنده سلطان اورخانک پایتختی بولنان ازنیق شهرنده بزمده اوطورمش و بواشاده غازی مشارایله حضرت تارلی، قلعه لرلی تفتیش ایچون سیاحتیه چقمش اولدیغندن کنديسیله کوریشمه ماش ایسه ده مشهور چانداری علاءالدین پاشا واسطه سیله بالذات نیلوفر خاتونه تقدیم اولومش وخیلی هدایا-نی المشر. ابن باطوطه، نیلوفر خاتونک کیاست صاحبی، فقرایه بانار، زاهد، برقادین اولدیغنی سویله یور.

احوال خصوصیه سندن پک از معلومات ویریور. فقط بوذتک افاده سنده غایت مهیم برفقطه واردر. اوده نیلوفر خاتونک کنديسیله کوروشدیکیدر. اگر طوغری ایسه - اغلب احتمالیه کورده طوغریدر - غایت مهیمدر. چونکه دوراستیلاده عثمانلی کبار خاتونلرک ابن باطوطه کبی یبانجی برامدن کیزلنمیکنی کوستریور. اگر بویله ایسه عثمانلیر ا-کی عادت لرینی محافظه ایتشلردیمکدر: ترکستانده قاریلرک ارکاکلردن قاجدقلری معلومدر. تاریخلمزده موجود وناقدن دخی عثمانلیرک، استانبولک فتحیه قدر عادات قدیمه نسائیله لرینی محافظه ایتدیکلری اگلاشیایور. بورالری اوزون اوزادییه محتاج تدقیقدر. نیلوفر خاتون، شهزاده سلیمان و سلطان مراد اولک والدله لریدر. بشقه اولادی اولدیغنه دأثر معلومات یوقدر. اسمی ایله مسمی نیلوفر صوینک اوزرنده برکوپری یایمقله بونهر اونک اسمی المشر.

برروایتده اوغلو سلطان مراد اولک زمان ساطنتنده وفات ایتمشدر. بروسه ده غازی اورخانک یاسنده مدفوندر. رحمة الله علیها

حضرت اورخانک ایکنجی حریمی وروم امپراطوری قانتاس کوزده نک قیزی برنسس حقنه تاریخلمزده وثایق یوقدر. ییزانس تاریخلمزده دخی سلطان اورخانک وفاتندن صکره برنسک حیات اخیرده سنه دأثر قیودات

مفقود در فکر عاجزانہ مجہ ، تاریخاریمزك بونقطہ لری مسكوت عنہ براقمسی ،
 پرنسسك مبادیٰ احوالہ مسلمان بولونمیدیندن ایلرو کلییور . قانتا کوزنك
 تاریخندہ بوخصوصہ دائر تعریضلر واردر . مع هذا بروسہدہ الآن زبانزد
 انام اولان بروایتہ کورہ اورادہ قلعہ ایچندہ بولان سلطان اورخان تربہ سنك
 قبوسی اوکنده کی کوچك طاش ، پرنسسك مزارینہ اشارت ایمش . اگر بوروایت
 طوغری ایسہ پرنسسك صوك زمانلردہ اسلامیتی قبول ایتدیکی اکلایلیور .
 قبول ایتماش ایسہ اورالردہ مدفون بولونمہ یه جفی محققدر .

